

Рябчук Марина Олегівна,
ORCID ID: 0009-0003-5397-0414

*викладач мовного відділу
Київський інститут Національної гвардії України*

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У КУРСАНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ ОНЛАЙН-ЗАСТОСУНКІВ

ENHANCING CADETS' COMMUNICATIVE COMPETENCE IN ENGLISH THROUGH THE USE OF ONLINE APPLICATIONS

Стаття присвячена проблемі формування іншомовної комунікативної компетентності курсантів військових закладів вищої освіти в умовах цифровізації навчального процесу. У статті зосереджено увагу на теоретичних засадах використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні іноземних мов, а також на сутності та структурі іншомовної комунікативної компетентності майбутніх офіцерів. У межах дослідження здійснено огляд сучасних тенденцій інтеграції онлайн-застосунків у систему військової освіти з метою підвищення ефективності вивчення англійської мови.

Актуальність статті зумовлена потребою модернізації військової освіти в Україні та формування культури професійної комунікації в умовах цифрової трансформації навчального процесу. Військовослужбовець XXI століття має бути готовим до взаємодії в гібридному середовищі – як офлайн, так і онлайн – із використанням цифрових платформ, відеозв'язку, електронних інформаційних ресурсів. Здатність грамотно й безпечно комунікувати англійською мовою в такому середовищі є важливою передумовою ефективною взаємодії з міжнародними партнерами, підвищення бойової злагодженості підрозділів і зміцнення іміджу силових структур України на міжнародній арені. Водночас у теорії та практиці військової іншомовної підготовки недостатньо дослідженими залишаються педагогічні можливості онлайн-застосунків як засобу формування іншомовної комунікативної компетентності курсантів, що й зумовлює постановку проблеми даної статті.

Проаналізовано теоретичні засади формування іншомовної компетентності в сучасній педагогічній науці. Обґрунтовано педагогічні умови впровадження онлайн-застосунків у навчальний процес, зокрема забезпечення комунікативно-діяльнісного підходу, створення інтерактивного навчального середовища, використання автентичних матеріалів і цифрових платформ (Quizlet, Kahoot, BBC Learning English, YouGlish). Запропоновано модель технології формування іншомовної комунікативної компетентності курсантів у процесі інтеграції онлайн-застосунків під час вивчення англійської мови, що поєднує аудиторну, позааудиторну та самостійну роботу.

У статті подано результати педагогічного експерименту, проведеного на базі Київського інституту Національної гвардії України, що підтверджують ефективність розробленої методики. Встановлено, що інтеграція онлайн-застосунків у поєднанні з комунікативно-діяльним підходом сприяє підвищенню рівня володіння англійською мовою, розвитку навичок говоріння та аудіювання, зростанню навчальної мотивації та активізації професійного іншомовного спілкування курсантів.

Ключові слова: іншомовна комунікативна компетентність, онлайн-застосунки, цифрові технології, військова освіта, комунікативно-діяльнісний підхід, інтерактивне навчання.

The article addresses the development of foreign language communicative competence among cadets in military higher education. The focus is on the digitalization of education. It covers the theoretical basis of using information and communication technologies in language teaching. It also examines the structure and essence of cadets' communicative competence. The study overviews trends in using online applications to improve English learning in the military.

The relevance of the article is determined by the need to modernize military education in Ukraine and to cultivate a culture of professional communication in the context of digital transformation. A 21st-century military professional must be prepared for interaction in a hybrid environment – both offline and online – using digital platforms, video communication, and electronic information resources. The ability to communicate competently and safely in English in such an environment is a prerequisite for effective interaction with international partners, increasing the operational coherence of units, and strengthening the international image of Ukraine's security forces. At the same time, the pedagogical potential of online applications as a means of developing cadets' foreign language communicative competence remains insufficiently explored, which defines the problem addressed in this article.

The article analyzes the theoretical foundations of foreign language competence development in contemporary pedagogical science. Pedagogical conditions for the integration of online applications into the educational process are justified, including the implementation of a communicative-activity approach, the creation of an interactive learning environment, and the use of authentic materials and digital platforms (Quizlet, Kahoot, BBC Learning

English, YouGlish). A model for the technology of developing cadets' foreign language communicative competence through the integration of online applications in English language learning is proposed, combining classroom, extracurricular, and independent work.

The article presents the results of a pedagogical experiment conducted at the Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine, which confirms the effectiveness of the proposed methodology. It was found that the integration of online applications combined with the communicative-activity approach contributes to an increase in English proficiency, the development of speaking and listening skills, growth in learning motivation, and the activation of professional foreign language communication among cadets.

Key words: foreign language communicative competence, online applications, digital technologies, military education, communicative-activity approach, interactive learning.

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану особливої значущості набуває проблема ефективної іншомовної підготовки майбутніх офіцерів, адже володіння англійською мовою є необхідною складовою професійної компетентності військовослужбовця. Це пов'язано не лише з потребою у міжнародній взаємодії в межах міжнародних місій, спільних навчань і операцій під егідою НАТО, а й з необхідністю роботи з технічною документацією, аналітичними матеріалами, наказами чи протоколами, що публікуються англійською мовою. Так, комунікативна компетентність курсантів стає не просто освітньою метою, а елементом професійної безпеки та ефективності діяльності військових підрозділів.

Розвиток цифрових технологій відкрив нові можливості для вдосконалення процесу навчання іноземних мов. Онлайн-застосунки, зокрема Quizlet, Duolingo, Kahoot, BBC Learning English, Google Classroom, Zoom, Padlet, VoiceThread, забезпечують інтерактивність, індивідуалізацію та безперервність навчання, створюють умови для моделювання реальних професійних ситуацій, активізують комунікативну діяльність і сприяють підвищенню мотивації курсантів. Водночас більшість традиційних методик, що застосовуються у військових закладах вищої освіти, все ще залишаються орієнтованими на репродуктивне засвоєння матеріалу, що не повною мірою відповідає вимогам сучасного інформаційного суспільства. Саме тому актуальним є пошук нових підходів, які б поєднували класичну педагогіку з інноваційними цифровими засобами, забезпечуючи розвиток практичних мовних умінь і комунікативної компетентності курсантів.

Використання онлайн-застосунків у процесі формування комунікативної компетентності має ще одну перевагу. Воно сприяє створенню гнучкого навчального середовища, у якому курсанти можуть розвивати мовні навички не лише під час занять, а й самостійно. Описаний підхід відповідає сучасним принципам неперервної освіти, формує вміння самостійно планувати

та контролювати власну навчальну діяльність, а також розвиває критичне мислення, креативність і здатність до самоорганізації, що надзвичайно важливо для військових фахівців, оскільки їхня майбутня діяльність потребує високого рівня самодисципліни, гнучкості мислення й уміння швидко адаптуватися до нових умов.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема формування іншомовної комунікативної компетентності посідає важливе місце в сучасних педагогічних, психологічних і лінгводидактичних дослідженнях. У контексті компетентнісного підходу комунікативна компетентність розглядається як інтегрована якість особистості, що поєднує мовні знання, уміння й навички з готовністю ефективно діяти в різних соціальних і професійних ситуаціях. На думку І. В. Ковальчука (2010), саме комунікативна компетентність є однією з ключових соціально-психологічних характеристик сучасного фахівця, зокрема курсанта закладу вищої освіти зі специфічними умовами навчання [1, с. 103].

У працях Т. Д. Щербаня (2002) комунікативна компетентність трактується як якісна характеристика спілкування, що забезпечує ефективну взаємодію, взаєморозуміння та досягнення спільної мети [2]. Дослідники наголошують на її багатокомпонентній структурі, яка включає когнітивний, операційно-діяльнісний, мотиваційно-ціннісний та емоційно-вольовий компоненти. Такий підхід дозволяє розглядати комунікативну компетентність не лише як мовну здатність, а як комплексну професійну характеристику особистості.

Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх військовослужбовців висвітлено у працях І. М. Ребрія (2018), який підкреслює важливість орієнтації мовної підготовки на реальні професійні потреби військових, зокрема здатність до оперативного, точного та етичного спілкування англійською мовою у службових ситуаціях [3]. У цьому контексті комунікативна компетентність розглядається як складова професійної готовності та чинник ефективності діяльності військових підрозділів.

Окрему групу наукових праць становлять дослідження, присвячені використанню сучасних освітніх і цифрових технологій у процесі вивчення іноземних мов. Так, О. Г. Шестель (2025) та О. А. Старинець (2025) обґрунтовують доцільність застосування дистанційних і онлайн-технологій як засобу активізації комунікативної діяльності здобувачів вищої освіти, розвитку навичок усного мовлення, аудіювання та міжособистісної взаємодії в іншомовному середовищі [4]. Дослідники зазначають, що онлайн-застосунки створюють умови для моделювання реальних комунікативних ситуацій та сприяють підвищенню навчальної мотивації.

Проблеми іншомовної підготовки у вищих військових навчальних закладах також розглядаються у працях О. В. Щерби (2013) та В. Ю. Желіска (2013), які аналізують можливості інтенсивних методів навчання іноземних мов у військовій освіті [5]. Автори підкреслюють необхідність поєднання традиційних підходів із сучасними технологіями для досягнення практичної спрямованості мовної підготовки та розвитку комунікативних умінь курсантів.

Водночас аналіз наукових джерел засвідчує, що, попри значну кількість досліджень, присвячених теоретичним аспектам комунікативної компетентності та використанню цифрових технологій у навчанні іноземних мов, педагогічні можливості онлайн-застосунків саме як системного засобу формування іншомовної комунікативної компетентності курсантів військових закладів вищої освіти залишаються недостатньо висвітленими. Це зумовлює необхідність подальших досліджень у напрямі розроблення та впровадження моделей інтеграції онлайн-застосунків у процес вивчення англійської мови з урахуванням специфіки військової професійної підготовки.

Предмет – педагогічні умови, методи та технології формування іншомовних комунікативних компетентностей курсантів не філологічного профіля у закладах військової освіти за допомогою онлайн-застосунків на прикладі Київського інституту Національної гвардії України.

Об'єкт – процес формування іншомовної комунікативної компетентності курсантів не філологічного профіля у закладах військової освіти.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності використання онлайн-застосунків у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності курсантів не філологічного профіля військового закладу вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Історично методика викладання англійської мови пройшла кілька етапів розвитку, що зумовлювало зміну освітніх пріоритетів і підходів до формування мовних умінь. Починаючи з XIX століття, у мовній освіті домінував граматико-перекладний метод, основною метою якого було читання та переклад текстів, засвоєння лексико-граматичних правил і розвиток аналітичного мислення. Водночас усне мовлення та аудіювання залишалися поза фокусом навчання, що істотно обмежувало можливості практичного використання мови як засобу спілкування [6, с. 133].

У середині XX століття пріоритети мовної освіти змістилися в бік розвитку усного мовлення та навичок аудіювання, що сприяло поширенню аудіолінгвального методу. Його основу становили багаторазове слухання й відтворення мовних зразків, що дозволяло формувати правильну вимову, інтонацію та автоматизовані граматичні навички. Водночас механічний характер вправ і орієнтація на шаблонні мовні структури істотно обмежували комунікативний потенціал цього підходу [7, с. 60].

Наприкінці XX – на початку XXI століття в умовах розвитку гуманістичної педагогіки та міжкультурної комунікації провідним став комунікативний підхід, орієнтований на формування здатності використовувати англійську мову в реальних життєвих і професійних ситуаціях. Його ключовими характеристиками є активна участь здобувачів освіти, моделювання автентичних комунікативних ситуацій, робота в парах і групах, обговорення актуальних тем, що сприяє розвитку мовленнєвої та соціокультурної компетентності [6, с. 133; 7, с. 60].

Сучасні умови функціонування вищої освіти, особливо в немовних і технічних закладах, актуалізують проблему вибору ефективного підходу до викладання англійської мови. Такий вибір передбачає врахування освітніх стандартів, професійних потреб здобувачів освіти, мотиваційних чинників і специфіки майбутньої діяльності. Як зазначає О. Матвіяс, сучасне навчання іноземної мови орієнтується насамперед на розвиток іншомовної комунікативної компетентності, що включає не лише мовні знання, а й уміння міжкультурної взаємодії, аргументації та презентації інформації іноземною мовою [8, с. 78–79].

У сучасній методиці поширення набули діяльнісний підхід, ESP/CLIL-методики, проектне та змішане навчання (blended learning), які дозволяють поєднати академічну підготовку

з практичною спрямованістю навчання. Змішане навчання забезпечує гнучке поєднання аудиторної та онлайн-роботи, сприяє індивідуалізації освітнього процесу та підвищенню навчальної мотивації здобувачів освіти.

Цифровізація освіти суттєво розширила методичний інструментарій викладача англійської мови та зумовила активне впровадження інтерактивного навчання як одного з ключових принципів сучасної іншомовної освіти. Інтерактивність передбачає активну взаємодію всіх учасників освітнього процесу та поєднання засвоєння навчального матеріалу з комунікативною діяльністю. У навчанні іноземних мов вона набуває особливої значущості, адже спілкування виступає не лише засобом, а й основною метою навчання. Такий підхід забезпечує формування мовленнєвих умінь у тісному зв'язку із соціально-емоційною взаємодією в навчальній групі, що охоплює когнітивний і міжособистісний рівні комунікації [9, с. 61–62].

Використання інтерактивних платформ і онлайн-застосунків (Quizlet, Kahoot, Mentimeter, BBC Learning English тощо) забезпечує активну мовленнєву практику, оперативний зворотний зв'язок і доступ до автентичних навчальних матеріалів. Мультимедійний контент, зокрема відео, подкасти та онлайн-курси, сприяє розвитку навичок аудіювання й вимови, а елементи гейміфікації підвищують зацікавленість і залученість студентів до навчального процесу.

Важливе місце в сучасній мовній освіті посідає дистанційне навчання, що ґрунтується на використанні онлайн-платформ і телекомунікаційних засобів для організації інтерактивної взаємодії між викладачем і студентами. Дослідники наголошують, що його ефективність зростає за умови створення навчальних онлайн-спільнот, у межах яких відбувається обмін досвідом, співпраця та спільне розв'язання комунікативних завдань [10, с. 1–2; 11, с. 20–22; 53, с. 304; 12, с. 128].

У цьому контексті особливої актуальності набуває використання онлайн-застосунків у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності курсантів. Цифрові інструменти створюють сприятливі умови для розвитку міжкультурної компетентності, подолання комунікативних бар'єрів і формування навичок ефектної взаємодії в іншомовному середовищі, дозволяють моделювати реальні професійні ситуації спілкування, забезпечують змінність ролей мовця і слухача та підтримують активний зворотний зв'язок.

Залежно від дидактичного призначення онлайн-застосунки, що використовуються у процесі формування комунікативної компетентності курсантів, доцільно поділити на кілька груп. До інструментів розвитку писемного мовлення та академічного письма належать сервіси спільної роботи з текстами й автоматизованого мовного аналізу, зокрема Google Docs і Grammarly. Використання Google Docs уможливує колективне створення, редагування та коментування текстів у режимі реального часу, що сприяє розвитку аргументованого письма, навичок академічної дискусії, взаємної корекції та відповідальності за спільний результат [13, с. 253]. Grammarly забезпечує індивідуалізований зворотний зв'язок щодо граматики, лексики та стилю, формуючи навички самоконтролю й самокорекції письмових робіт.

Інструменти для розвитку усної комунікації та аудіювання представлені відеоконференційною платформою Zoom, що створює умови для організації онлайн-дискусій, рольових ігор, групових занять і проєктної роботи. Використання подібної платформи дозволяє курсантам практикувати усне мовлення в реальному часі, удосконалювати вимову, інтонацію та навички професійного діалогу, а також формувати культуру іншомовного спілкування в цифровому середовищі [18].

Окрему групу становлять платформи для колективної та творчої взаємодії, зокрема Padlet і VoiceThread. Padlet забезпечує створення спільного навчального простору для обміну ідеями, організації мозкових штурмів і групових проєктів, сприяючи розвитку ініціативності та командної взаємодії [15]. VoiceThread поєднує говоріння, аудіювання та письмо в межах мультимедійних обговорень, формуючи вміння аргументовано висловлювати власну позицію та підтримувати академічний діалог [17].

До інструментів розвитку лексичної та творчої компетентності належать Quizlet і Storybird. Quizlet є ефективним засобом засвоєння професійної та загальномовної лексики завдяки цифровим карткам і гейміфікованим режимам навчання [16]. Storybird, поєднуючи текст і візуальний контент, сприяє розвитку творчого письма, уяви та формуванню індивідуального стилю мовлення [14].

Слід зазначити, що добір онлайн-застосунків у межах даного дослідження зумовлений не їх кількістю чи популярністю, а функціональною відповідністю дидактичним завданням формування іншомовної комунікативної компетентності

курсантів. Кожен із використаних цифрових інструментів виконує чітко визначену педагогічну функцію та спрямований на розвиток конкретних компонентів мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письма), а також мотиваційного, соціокультурного й стратегічного компонентів комунікативної компетентності. Таким чином, онлайн-застосунки розглядаються не як допоміжні технічні засоби, а як інтегровані елементи цілісної методичної системи, що забезпечує поетапне та системне формування професійно орієнтованої іншомовної комунікації майбутніх офіцерів.

Одним із прикладів впровадження таких підходів є Київський інститут Національної гвардії України – державний військовий заклад вищої освіти, підпорядкований Міністерству внутрішніх справ. Інститут готує офіцерські кадри за спеціальностями «Державна безпека», «Військове управління», «Забезпечення військ» та «Правоохоронна діяльність», адаптуючи освітні програми до стандартів НАТО та сучасних вимог оборонного сектору.

Мовна підготовка курсантів має професійно орієнтований характер, спрямований на оволодіння військовою термінологією, міжнародною комунікацією та роботою з іноземним озброєнням. Політика закладу передбачає збільшення академічних годин та факультативних курсів, використання дистанційних і змішаних форматів навчання, інтеграцію автентичних англійських матеріалів (стандарту НАТО, технічні інструкції, відео з бойової підготовки) та розвиток позааудиторної практики через Speaking Club і Command English Day.

Матеріально-технічна база інституту включає мовні лабораторії, мультимедійні класи, електронні бібліотеки та інтерактивні платформи (Quizlet, LearningApps, Kahoot!, BBC Learning English, YouGlish, Google Classroom). Проте практичне використання цих ресурсів залишається обмеженим: цифрові платформи та позааудиторна практика функціонують не на повну потужність, а викладачі часто працюють за традиційними методиками.

На основі виявлених проблем і позитивних чинників сучасного викладання англійської мови у Київському інституті НГУ було проведено педагогічний експеримент, а саме розроблена модель формування комунікативної компетентності курсантів із використанням онлайн-застосунків. Експеримент дав змогу перевірити, наскільки інтеграція сучасних цифрових інструментів у класичний комунікативний підхід підвищує рівень володіння англійською мовою, формує

професійно-мовні навички та стимулює активну участь курсантів у навчальному процесі.

Центральним елементом даної моделі є курсант як активний суб'єкт навчання, який опановує мову через дію, взаємодію та вирішення комунікативних завдань. Викладач у свою чергу виконує функцію фасилітатора: організовує освітній простір, добирає цифрові ресурси, координує групову роботу та забезпечує зворотний зв'язок, створюючи умови для автономного розвитку мовних навичок.

Основою педагогічного впливу є інтерактивність і ситуативність, реалізовані через автентичні відео-, аудіо- та текстові матеріали військової тематики, інтерактивні платформи (Kahoot!, Quizlet, Fluentize, Padlet) та симуляційні кейси, що відтворюють реальні умови військової служби.

Модель передбачає етапність навчального процесу за схемою Presentation–Practice–Production (PPP):

- Presentation – знайомство курсантів із новою лексикою та граматичними структурами через відео, цифрові презентації або подкасти в професійному контексті.
- Practice – відпрацювання матеріалу на онлайн-платформах (Quizlet, LearningApps, Google Classroom) із фокусом на лексику, граматику та вимову.
- Production – застосування мови у змодельованих службових ситуаціях: переговори, складання наказів і звітів, обговорення бойових сценаріїв.

Модель інтегрує п'ять взаємопов'язаних елементів: фасилітаторську роль викладача, комунікативну активність курсантів, ситуативно-професійний контент, інтерактивні цифрові засоби та поетапну організацію навчання. Вона забезпечує системний розвиток комунікативної, професійно-мовної та цифрової компетентності курсантів, підвищує ефективність навчання та формує готовність до професійної діяльності у військовому середовищі.

Педагогічний експеримент було проведено з метою перевірки ефективності розробленої моделі формування іншомовної комунікативної компетентності курсантів Київського інституту НГУ шляхом інтеграції онлайн-застосунків та інтерактивних форм навчання. В експерименті взяли участь 48 курсантів II курсу факультету службово-бойової діяльності, поділених на експериментальну (ЕГ, 24 особи) та контрольну групу (КГ, 24 особи). Обидві групи мали приблизно однаковий початковий рівень володіння англійською (B1–B2 за CEFR).

Обидві групи навчалися за програмою дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням», проте у ЕГ було впроваджено авторську методику, що включала:

- інтеграцію онлайн-платформ (Quizlet, LearningApps, Kahoot!, BBC Learning English, YouGlish, Google Classroom);
- проведення занять у форматі Speaking Club;
- участь у тематичних інтерактивних заходах типу Command English Day;
- рольові ігри та ситуативні кейси на військову тематику.

Заняття проводилися у змішаному форматі (аудиторно та дистанційно) протягом 5 місяців (навчальний семестр), включаючи 40 аудиторних і 10 позааудиторних занять. Викладачі виступали фасилітаторами: організували середовище для самостійного пошуку, моделювали комунікативні ситуації та координували групову роботу.

Оцінювання результатів проводилося на констатувальному та контрольно-узагальнювальному етапах із використанням кількох інструментів. Зокрема, застосовувалися тести на лексико-граматичну правильність, розуміння аудіо- та письмових текстів, усне й письмове мовлення. Крім того, проводилося анкетування щодо мотивації та використання цифрових ресурсів, а також спостереження і заповнення карток оцінювання активності на заняттях, участі у Speaking Club та рольових іграх.

За підсумками тестування середній рівень іншомовної компетентності у контрольній групі (КГ) підвищився з 69,4 до 75,1 бала, що становило приріст 5,7 пунктів. У експериментальній групі (ЕГ) середній бал зріс із 70,1 до 82,3, що відповідало значному приросту 12,2 пунктів.

Рівень володіння англійською мовою за шкалою CEFR у експериментальній групі показав наступні зміни: частка курсантів з рівнем B2 зросла до 70,8% (+33,3%), B1 зменшилася до 25% (-25%), а A2 склала 4,2% (-8,3%). У контрольній групі рівень B2 підвищився до 45,8% (+12,5%), B1 знизився до 41,7% (-12,5%), а A2 залишався на рівні 12,5%.

Щодо сформованості комунікативних умінь, експериментальна група демонструвала значно кращі показники: Speaking – 4,3 проти 3,2 у КГ, Listening – 4,2 проти 3,5, Reading – 4,4 проти 3,8, Writing – 4,1 проти 3,3.

Мотиваційний компонент також показав помітні відмінності. Експериментальна група продемонструвала вищу зацікавленість у предметі (88 балів проти 68 у КГ), більш активне

самостійне використання ресурсів (85 проти 55) та більшу задоволеність заняттями (90 проти 62).

Під час експерименту курсанти ЕГ частіше брали ініціативу у дискусіях, активно застосовували професійну лексику та проявляли впевненість у рольових завданнях. 80% курсантів ЕГ регулярно користувалися онлайн-ресурсами, такими як Quizlet і LearningApps, що корелювало з покращенням результатів тестів. Завдяки кейсам на військову тематику курсантам ЕГ легше давалися ситуативні діалоги та підготовка коротких звітів. Покращення навичок аудіювання та усного мовлення спостерігалося у 79% курсантів ЕГ та у 54% КГ. Крім того, 83% курсантів ЕГ зазначили підвищення цікавості та структурованості навчання за допомогою інтерактивних онлайн-інструментів, у контрольній групі аналогічний показник склав 58%.

Таким чином, результати педагогічного експерименту підтвердили ефективність розробленої моделі. Інтеграція онлайн-застосунків та інтерактивних методів навчання дозволила експериментальній групі значно збільшити середній приріст мовної компетентності, підвищити частку курсантів із рівнем B2, покращити комунікативну активність, впевненість у мовленні та мотивацію до самостійного навчання, а також сформувати професійно-мовну адекватність і здатність діяти у реалістичних службових ситуаціях.

Отримані дані свідчать про доцільність масштабування методики на інші групи курсантів та інтеграції її у програму військових закладів вищої освіти, оскільки вона забезпечує системний розвиток комунікативної, професійно-мовної та цифрової компетентності курсантів.

Висновки. За результатами проведеного дослідження досягнуто мети роботи – теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність використання онлайн-застосунків у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності курсантів військового закладу вищої освіти.

По-перше, було здійснено теоретичний аналіз наукових джерел із проблеми формування іншомовної комунікативної компетентності. Уточнено сутність цього поняття як інтегрованої характеристики мовної особистості військовослужбовця, що охоплює мовні, мовленнєві, соціокультурні, стратегічні та професійні компоненти. Встановлено, що у військовій освіті іншомовна компетентність має специфічне спрямування – здатність до ефективного іншомовного спілкування в умовах професійних, командних та

міжкультурних ситуацій, які виникають у діяльності сучасних офіцерів.

По-друге, досліджено сучасний стан використання цифрових технологій у процесі викладання англійської мови у військових ЗВО. Виявлено, що, попри офіційне декларування цифрової трансформації освіти, реальний рівень інтеграції онлайн-інструментів залишається недостатнім. Викладачі рідко використовують сучасні платформи, а цифрові ресурси обмежуються мультимедійними презентаціями або окремими тестами. Водночас окремі педагоги демонструють позитивний досвід застосування сервісів Quizlet, Kahoot, LearningApps, BBC Learning English, YouGlish для збагачення лексики, розвитку навичок аудіювання та стимулювання мотивації курсантів.

По-третє, визначено та обґрунтовано педагогічні умови результативної інтеграції онлайн-застосунків у навчальний процес військового ЗВО, серед яких:

- орієнтація навчання на комунікативно-діяльнісний підхід;
- створення цифрового навчального середовища, що підтримує взаємодію курсантів і викладача;
- використання автентичних військово-професійних матеріалів;
- залучення інтерактивних форм роботи (Speaking Club, командні завдання, ситуативні кейси);
- поєднання аудиторної, позааудиторної та самостійної діяльності за допомогою цифрових ресурсів.

По-четверте, розроблено модель технології формування іншомовної комунікативної компетентності, яка передбачає використання онлайн-застосунків як ключових засобів навчання. Модель включає цільовий, змістовий, процесуальний

і результативний компоненти. Вона поєднує методи ситуативного навчання, рольових ігор, проблемних завдань, інтерактивних опитувань, гейміфікації, а також елементи саморефлексії через чек-листи та тести самооцінювання.

По-п'яте, у ході педагогічного експерименту, проведеного на базі Київського інституту Національної гвардії України, перевірено ефективність авторської методики. У дослідженні взяли участь 48 курсантів II курсу, які були розподілені на контрольну та експериментальну групи. Упродовж навчального циклу експериментальна група навчалася за вдосконаленою програмою з активним використанням онлайн-застосунків. Для контролю ефективності методики застосовано тести (вхідний і підсумковий), анкетування, спостереження та картки оцінювання.

Результати експерименту підтвердили дієвість розробленої методики. Частка курсантів експериментальної групи, які досягли рівня B2 за шкалою CEFR, зросла з 37,5% до 70,8%, тоді як у контрольній групі – лише до 45,8%. Середній бал підвищився з 70,1 до 82,3. Покращення зафіксовано у всіх компонентах комунікативної компетентності: зросли показники аудіювання, говоріння, лексико-граматичної точності та впевненості у спілкуванні. Водночас відзначено зростання навчальної мотивації курсантів, їхньої активності на заняттях і позитивного ставлення до використання цифрових технологій.

Таким чином, гіпотеза дослідження підтвердилася: використання онлайн-застосунків у поєднанні з комунікативно-діялісним підходом сприяє підвищенню рівня іншомовної комунікативної компетентності курсантів, активізує пізнавальну діяльність і створює умови для ефективного самостійного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Галацин К., Хом'як А. Інтерактивні технології формування комунікативної культури майбутніх фахівців у процесі вивчення англійської мови: навч.-метод. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 160 с.
2. Канюк О. Л. Сучасні підходи до іншомовної освіти майбутніх фахівців. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2016. Вип. 1 (38). С. 130–133.
3. Ковальчук І. В. Комунікативна компетентність як соціально-психологічна характеристика особистості. *Наукові записки. Серія «Психологія і педагогіка»*. 2010. Вип. 15. С. 103–110.
4. Комар О. Традиційні та сучасні методи викладання англійської мови в умовах дистанційного навчання. С. 1–3. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/137.pdf> (дата звернення: 11.01.2026).
5. Матвіяс О. Сучасні підходи до методики викладання англійської мови у вищих навчальних закладах. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*. 2023. Вип. 4. С. 77–85.
6. Медвідь Н. С., Дацьо О. Г. Роль цифрових технологій у формуванні комунікативної компетентності майбутніх філологів. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 69, Т. 1. С. 251–256.
7. Ребрій І. М. Сучасні методи навчання англійської мови для військових потреб. *Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил*. 2018. Вип. 1 (55). С. 180–183.

8. Решитько А. Д. Сучасні підходи до викладання англійської мови: інтерактивність та інновації. *Інноваційна педагогіка*. 2025. Вип. 79, Т. 2. С. 59–62.
9. Шестель О. Г., Старинець О. А. Формування комунікативних навичок у здобувачів вищої освіти сфери послуг і харчування під час вивчення іноземних мов: використання технологій дистанційного навчання. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2025. № 1 (15). С. 41–44.
10. Щерба О. В., Желіско В. Ю. Інтенсивний метод вивчення іноземної мови у вищих військових навчальних закладах України: міф чи реальність? *Наукові записки Національного університету "Острозька академія": науковий журнал. Серія "Філологія"*. 2013. Вип. 60. С. 326–328.
11. Щербан Т. Д. Компетентність – якісна характеристика спілкування. *Проблеми загальної та педагогічної психології*: зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка, АПН України / за ред. С. Д. Максименко. Київ: Гнозис, 2002. Т. 4. С. 327–332.
12. Burns M. Creating online communities of practice. *Journal of Staff Development*. 2010. Vol. 3, № 1. P. 18–23.
13. Herrington A., Herrington J., Kervin L., Ferry B. The design of an online community of practice for beginning teachers. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*. 2015. Vol. 6, № 1. P. 120–132.
14. Storybird. URL: <https://storybird.com/> (дата звернення: 11.01.2026)
15. Padlet. URL: <https://padlet.com/> (дата звернення: 11.01.2026)
16. Quizlet. URL: <https://quizlet.com/> (дата звернення: 11.01.2026)
17. VoiceThread. URL: <https://voicethread.com/> (дата звернення: 11.01.2026)
18. Zoom. URL: <https://www.zoom.com/> (дата звернення: 11.01.2026)

Рябчук М. О.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY)

Дата першого надходження статті до видання: 11.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 04.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.04.2026

